

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 80/2024 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Niina Honkasalo, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Joonas Huhtakangas, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Heini Färkkilä, oikeusministeriö
- täytäntöönpanopäällikkö Sakari Haataja, Oikeusrekisterikeskus
- johtava asiantuntija Susanna Metsälampi, Liikenne- ja viestintävirasto
- juristi Oona Niemi, Energiavirasto
- johtava asiantuntija Mari Tenhovirta, Energiavirasto
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Anna Sotaniemi, Finnair Oyj
- Regulatory Affairs Manager Inkeri Lilleberg, Neste Oyj
- lakimies Kai Massa, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- asiantuntija, elinkeinopolitiikka Mikko Paloneva, Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Air BP Finland Oy
- Finnair Oyj

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- St1 Nordic Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavan ilmailulakia, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä annettua lakia ja sakan täytäntöönpanosta annettua lakia.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on täsmentää ja täydentää kansallisella sääntelyllä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamista kestäväälle lentoliikenteelle koskevaa EU:n asetusta. Lisäksi täsmennettäisiin ja täydennettäisiin vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönottoa koskevan asetuksen sähkönsyöttöä paikallaan oleviin ilma-aluksiin koskevaa sääntelyä.

Toimivaltainen viranomainen ilma-aluksen käyttäjiä ja unionin lentoasemanpitäjiä koskevissa asioissa olisi Liikenne- ja viestintävirasto. Ilmailulakiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle tulevat tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle annetussa asetuksessa edellytetyt tehtävät sekä seuraamusjärjestelmää koskeva sääntely.

Toimivaltainen viranomainen lentopolttoaineen toimittajien osalta olisi Energiavirasto. Uusiutuvien polttoaineiden edistämisestä liikenteessä annettuun lakiin lisättäisiin Energiavirastolle tulevat tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle annetussa asetuksessa edellytetyt lentopolttoaineen toimittajia koskevat tehtävät sekä lentopolttoaineiden toimittajia koskevan seuraamusjärjestelmän sääntely.

Sakon täytäntöönpanosta annettua lakia muutettaisiin siten, että lain soveltamisalaan lisättäisiin tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle annetun asetuksen edellyttämien seuraamusmaksujen täytäntöönpano.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

(1) Valiokunta pitää hyvinä niitä periaatteita ja lähtökohtia, joihin sekä asetus lentoliikenteen kestävästä polttoaineesta että jakeluinfrastruktuuriasetus perustuvat. Valiokunta pitää myös hyvänä, että hallituksen esitys, jolla täsmennetään ja täydennetään näitä EU-asetuksia, on askel kestävämpään lentoliikenteeseen.

(2) Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että täsmentävän ja täydentävän kansallisen lainsäädännön toimeenpanossa pyritään ratkaisuihin, jotka aiheuttavat lentoliikenteelle mahdollisimman vähän lisäkustannuksia ja -rasitteita. Varsinkaan pienille lentokentille ei pitäisi syntyä kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Kestävien polttoaineiden saatavuus

(3) Valiokunnan huomioon on saatettu kestävä polttoaineen saatavuuteen ja korkeampiin kustannuksiin liittyviä ongelmia. Valiokunta kantaakin huolta kestävä polttoaineen riittävästä saatavuudesta, varsinkin huomioon ottaen lentoliikenteen kestävästä polttoaineesta annetun asetuksen (ReFuelEU Aviation) 12 artiklan 3 kohta, joka edellyttää jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikille unionin lentoaseman pitäjille, jotka eivät toteuta tarvittavia toimenpiteitä sen korjaamiseksi, että ilma-alusten käyttäjillä ei ole riittävää pääsyä kestävien lentopolttoaineiden vähim-

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

mäisosuuksia sisältäviin lentopolttoaineisiin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti, määrätään sakko. Tosin liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että tämä velvoite liittyy käytännössä tarvittavaan infrastruktuuriin ja sen mahdollistamiseen, ei lentopolttoaineiden markkina- tai saatavuuskysymyksiin. Toisin sanoen seuraamusmaksua ei määrättäisi sillä perusteella, että lentoasemalla ei joustomekanismin vuoksi ole saatavilla kestäviä lentopolttoaineita vähimmäisosuudet sisältäviä lentopolttoaineita. Saadun selvityksen mukaan toimivaltainen viranomaisarvioi seuraamusmaksun määräämistä aina tapauskohtaisesti.

Joustomekanismi

(4) Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan joustomekanismista on säädetty asetuksessa; siitä ei myöskään voi säätää kansallisesti. Joustomekanismin osalta jäsenmaille ei ole jätetty sääntelyllistä liikkumavaraa.

(5) Valiokunta korostaa, että lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen joustomekanismia tulee asetuksen toimeenpanossa voida hyödyntää kansallisten tarpeiden mukaisesti. Valiokunnassa on esitetty epäilyjä siitä, vaikuttavatko hallituksen esityksen määritelmät joustomekanismin toteutumiseen erityisesti unionin tasolla. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan hallituksen esityksen määritelmä polttoaineen toimittajasta voi vaikuttaa siihen, tulkitaanko lentopolttoaineen toimittajaksi taho, joka toimii vain yhdessä jäsenvaltiossa vai useammassa jäsenvaltiossa. Tämän vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että asetuksen toteutumista ja erityisesti joustomekanismin toteutumista seurataan tarkoin. Tarvittaessa on myös ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta joustomekanismi voi toteutua asetuksen tarkoittamassa laajuudessa. Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyy lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää,

että valtioneuvosto seuraa tarkoin lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen toteutumista ja erityisesti joustomekanismin toteutumista unionin tasolla ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin, jotta joustomekanismi voi toteutua asetuksen tarkoittamassa laajuudessa.

Päästökauppa

(6) Valiokunta kiinnittää huomiota lentoliikenteen päästökauppaan ja korostaa, että lentoliikenteen päästökaupasta kertyvien varojen pitää palautua alan käyttöön uusiutuvien polttoaineiden kehitykseen ja niiden käytön edistämiseen.

Viranomaisresurssit

(7) Valiokunta kiinnittää huomiota valvovien viranomaisten resursseihin ja korostaa, että uusille pakollisille valvontaresursseille tulee varata riittävät resurssit tehtävien hoitamiseen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ilmailulain muuttamisesta

151 a §. Ilma-aluksen käyttäjälle määrättävät seuraamusmaksut. Oikeusministeriö on lausunnossaan todennut, että seuraamusmaksun täytäntöönpanon vanhentumisesta ehdotetaan säädettäväksi asianmukaisesti ilmailulaissa ja jakeluvelvoitelaisissa. Seuraamusmaksun määräämisoikeyden vanhentumisesta eli siitä, minkä ajan kuluessa toimivaltaisella viranomaisella on mahdollisuus ryhtyä sanktion määräämisen edellyttämiin toimenpiteisiin, puolestaan vaikuttaa puuttuvan säännökset. Valiokunta on lisännyt säännöksen, jonka mukaan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut.

151 b §. Unionin lentoaseman pitäjälle määrättävät seuraamusmaksut. Edellä mainituin perustein valiokunta on lisännyt säännöksen, jonka mukaan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut.

153 §. Viranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Oikeusministeriö on todennut, että pykälän 3 momenttiin ehdotetaan säädettäväksi uusi tiedonsaantioikeus Energiavirastolta. Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus pyynnöstä saada salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja Energiavirastolta 93 b §:ssä säädettyjen viranomaistehtävien hoitamiseksi. Viranomaisen tietojen saantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus on perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan voinut lähtökohtaisesti liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömydestä” jonkin tarkoituksen kannalta.

Tarkoitettuja tietosisältöjä ei liikenne- ja viestintäministeriön mukaan ole pystytty yksilöimään. Tämän vuoksi valiokunta on täsmentänyt säännöstä rajauksella tietojen välttämättömydestä.

2. Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta

11 b §. Lentopolttoaineen toimittajan seuraamusmaksujen määrääminen ja suuruus.

Edellä mainituin perustein valiokunta on lisännyt säännöksen, jonka mukaan seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut.

3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lain nimike. Valiokunta on tehnyt lakiteknisen korjauksen lain nimikkeeseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 80/2024 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. (**Valiokunnan muutosehdotukset**)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (**Valiokunnan lausumaehdotukset**)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (864/2014) 2 §:n 30 kohta, 3 §:n 1 momentin 7 kohta ja 153 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 30 kohta laissa 174/2023, 3 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 965/2018 sekä 153 §:n 1 momentti osaksi laissa 1327/2021 ja 3 momentti laissa 965/2018, sekä lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 534/2020, 1327/2021 ja 174/2023, uusi 31 ja 32 kohta, 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 965/2018 ja 1327/2021, uusi 8 ja 9 kohta, lakiin siitä lailla 534/2020 kumotun 93 §:n tilalle uusi 93 § sekä lakiin uusi 93 a—93 c ja 151 a—**151** d § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

30) *U-spacen yhteisen tietopalvelun tarjoajalla* palveluntarjoajaa, joka tarjoaa U-space-täytännönpanoasetuksen 2 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettua yhteistä tietopalvelua U-space-ilmatilassa;

31) *jakeluinfra-asetuksella* vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1804;

32) *sähkönsyötöllä paikallaan olevaan ilma-alukseen* jakeluinfra-asetuksen 2 artiklan 23 kohdassa tarkoitettua sähkön syöttöä paikoitettuna olevaan ilma-alukseen.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii Suomen kansallisena ilmailuviranomaisena. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, virasto toimii seuraavissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettuna toimivaltaisena kansallisena viranomaisena:

7) tasapainoisen lähestymistavan mukaista meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista unionin lentoasemilla koskevista säännöistä ja menettelyistä sekä direktiivin 2002/30/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 598/2014 (*melunhallinta-asetus*);

8) tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi kestäväälle lentoliikenteelle annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU)2023/2405 (ReFuelEU Aviation -aloite) (*lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annettu asetus*) siltä osin, kuin se koskee 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen ilma-aluksen käyttäjille ja mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen unionin lentoasemien pitäjille säädetyt oikeuksia ja velvoitteita;

9) jakeluinfra-asetus siltä osin, kuin se koskee asetuksen 12 artiklassa tarkoitettuja, sähkönsyöttöä paikallaan oleviin ilma-aluksiin koskevia vaatimuksia.

93 §

Sähkönsyöttö paikallaan oleviin ilma-aluksiin

Lentoaseman pitäjä vastaa siitä, että paikallaan oleviin ilma-aluksiin varmistetaan sähkönsyöttö jakeluinfra-asetuksen 12 artiklan mukaisesti.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen sähköä ei tarvitse toimittaa jakeluinfra-asetuksen 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle ilma-aluksen ulkopaikalle.

93 a §

Tankkausvelvoitetta koskevien pyyntöjen käsittely

Liikenne- ja viestintäviraston on lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 5 artiklan mukaisesti käsiteltävä mainitun artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen ilma-aluksen käyttäjien pyynnöt ja tehtävä niitä koskevat päätökset.

93 b §

Unionin lentoaseman pitäjää koskevat ilmoitukset

Liikenne- ja viestintäviraston on käsiteltävä lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen ilma-alusten käyttäjien tekemät ilmoitukset mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen unionin lentoaseman pitäjien puutteista noudattaen 6 artik-

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

lan 1 kohdassa säädettyjä velvoitetta. Menettelystä säädetään mainitun asetuksen mainitussa artiklassa.

93 c §

Eräät ilmoitukset

Liikenne- ja viestintävirasto voi lentoaseman pitäjän pyynnöstä päättää, että kyseinen lentoasema katsotaan lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi unionin lentoasemaksi. Pyyntöstä ja päätöksestä säädetään mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa.

Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut päätökset tulla kohdelluiksi ilma-aluksen käyttäjinä on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava päätöksestä. Ilmoittamisesta säädetään asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa.

14 luku

Lupia, ilmoituksia ja hyväksyntöjä koskevat hallinnolliset seuraamukset

151 a §

Ilma-aluksen käyttäjälle määrättävät seuraamusmaksut

Liikenne- ja viestintävirasto määrää seuraamusmaksun lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulle ilma-aluksen käyttäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö mainitun asetuksen 5 artiklassa säädetyn tankkausvelvollisuuden.

Seuraamusmaksun rahamäärän on oltava suuruudeltaan vähintään kaksi kertaa ja se saa olla enintään neljä kertaa se määrä, joka saadaan kertomalla lentopolttoaineen vuotuinen keskimääräinen hinta tonnilta vuodessa tankkaamattomalla kokonaismäärällä. Seuraamusmaksua määrätessä on otettava huomioon rikkomisen luonne, kesto, toistuvuus ja vakavuus.

Liikenne- ja viestintäviraston on perusteltava seuraamusmaksun määräämistä koskevassa päätöksessään menetelmä, jolla lentopolttoaineen hinta Euroopan unionin lentopolttoainemarkkinoilla on määritetty. Menetelmän on perustuttava todennettaviin ja puolueettomiin perusteisiin mukaan lukien lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 13 artiklassa tarkoitettuun viimeisimpään saatavilla olevaan tekniseen kertomukseen.

Liikenne- ja viestintävirasto voi vapauttaa ilma-aluksen käyttäjän määrätystä seuraamusmaksusta, jos tämä pystyy osoittamaan, että 5 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamatta jättäminen johtui sen tahdosta riippumattomista ja poikkeuksellisista sekä ennalta-arvaamattomista olosuhteista, joiden vaikutuksia ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohtuulliset toimenpiteet olisi toteutettu.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

151 b §

Unionin lentoaseman pitäjälle määrättävät seuraamusmaksut

Liikenne- ja viestintävirasto määrää seuraamusmaksun lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulle unionin lentoaseman pitäjälle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta jättää toteuttamatta tarvittavia toimenpiteitä sen korjaamiseksi, että mainitun artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla ilma-alusten käyttäjillä ei ole riittävää pääsyä kestävien lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksia sisältäviin lentopolttoaineisiin 6 artiklan 3 kohdassa säädetyn mukaisesti.

Määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 100 000 euroa. Seuraamusmaksua määrättäessä on otettava huomioon rikkomisen luonne, kesto, toistuvuus ja vakavuus.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut.

151 c §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Edellä 151 a ja 151 b §:ssä tarkoitettut seuraamusmaksut määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Seuraamusmaksu vanhene viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.

151 d §

Kertomus seuraamusmaksutulojen käyttämisestä

Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee kertomukset 151 a ja 151 b §:ssä ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 11 a §:ssä tarkoitetuista seuraamusmaksuista kertyneiden tulojen käytöstä. Kertomuksesta säädetään lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 12 artiklan 10 kohdassa.

153 §

Viranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot palveluntarjoajilta, luvanhaltijoilta, muilta toimijoilta ja henkilöiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään. Tiedot on luovutettava ilman aiheetonta viivytystä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä Energiavirastolta välttämättömät tiedot sille 93 b §:ssä säädettyjen viranomaistehtävien hoitamiseksi. Liiken-

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

ne- ja viestintävirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä Tullilta tarpeellisia tietoja 146 §:ssä tarkoitetun valvotun edustajan ja tunnetun lähettäjän hyväksyntämenettelyä varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 2 §:n 1 momentin 15 kohta ja 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 603/2021,
lisätään uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 603/2021 uusi 2 momentti, 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 603/2021, uusi 16 kohta, 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 603/2021, uusi 5 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 802/2020 ja 1134/2022, 4 momentti ja lakiin uusi 11 a—11 d ja 14 b §, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lain tarkoituksena on myös toimeenpanna tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2405 (ReFuelEU Aviation -aloite) (*lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annettu asetus*) siltä osin, kuin kyse on lentopolttoaineen toimittajien velvoitteista ja oikeuksista johtuvista viranomaistehtävistä ja lentopolttoaineen toimittajia koskevasta seuraamusjärjestelmästä.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) energiasisällöllä polttoaineen alemmaa lämpöarvoa, jota määritettäessä polttoaine katsotaan toimitetuksi 15 celsiusasteen lämpötilassa;

16) lentopolttoaineen toimittajalla sitä, jolla on lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 6 kohdan tarkoittaman lentopolttoaineen tai 3 artiklan 17 kohdan tarkoittaman lentoliikenteeseen tarkoitettua vedyn omistusoikeus ennen kuin se luovutetaan mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin lentoasemalla ilma-alukseen.

3 §

Jakeluvelvoite ja lain soveltamisala

Tämän lain 1, 2, 3, 4, 9, 11 a—11 d, 13, 14 a ja 14 b §:ää sovelletaan lentopolttoaineen toimittajiin.

4 §

Toimivaltaiset viranomaiset ja tietojen luovuttaminen

Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 11 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen lentopolttoaineen toimittajia koskevissa asioissa on Energiavirasto.

11 a §

Lentopolttoaineen toimittajille määrättävät seuraamusmaksut

Seuraamusmaksu määrätään lentopolttoaineen toimittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

1) jättää täyttämättä lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita kestävien lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksista;

2) jättää noudattamatta 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita, jotka koskevat asetuksessa tarkoitettujen synteettisten lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksia ja synteettisten lentopolttoaineiden keskimääräisiä osuuksia vuosina 2030—2034;

3) on antanut harhaanjohtavia tai virheellisiä tietoja niiden kestävien lentopolttoaineiden ominaisuuksista tai alkuperästä, jotka se on toimittanut 9 artiklan 2 kohdan ja asetuksen 10 artiklan mukaisesti.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

11 b §

Lentopolttoaineen toimittajan seuraamusmaksujen määrääminen ja suuruus

Energiavirasto määrää 11 a §:ssä tarkoitetut seuraamusmaksut.

Edellä 11 a §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla määrättävän seuraamusmaksun rahamäärän on oltava suuruudeltaan vähintään kaksi ja se saa olla enintään neljä kertaa se määrä, joka saadaan kertomalla lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 14 kohdassa tarkoitetun perinteisen lentopolttoaineen ja 7 kohdassa tarkoitettujen kestävien lentopolttoaineiden tonnilta lasketun vuotuisen keskihinnan erotus niiden lentopolttoaineiden määrällä, jotka eivät täytä 4 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettuja vähimmäisosuuksia.

Edellä 11 a §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla määrättävän seuraamusmaksun rahamäärän on oltava suuruudeltaan vähintään kaksi ja se saa olla enintään neljä kertaa se määrä, joka saadaan kertomalla lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 12 kohdassa tarkoitetun synteettisen lentopolttoaineen ja 14 kohdassa tarkoitetun perinteisen lentopolttoaineen vuotuisen keskihinnan erotus tonnilta sellaisen lentopolttoaineen määrällä, joka ei täytä 4 artiklassa ja I liitteessä tarkoitettuja vähimmäisosuuksia. Kaksinkertaisen seuraamuksen välttämiseksi seuraamusmaksun suuruudessa on otettava huomioon mahdolliset lentopolttoaineen toimittajalle synteettisten lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksia koskevien velvoitteiden vuosien 2030—2034 velvoitekaudella noudattamatta jättämisestä määräytyt seuraamusmaksut.

Edellä 11 a §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla määrättävän seuraamusmaksun rahamäärän on oltava suuruudeltaan vähintään kaksi ja enintään neljä kertaa se määrä, joka saadaan kertomalla lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 3 artiklan 14 kohdassa tarkoitetun perinteisen lentopolttoaineen ja 7 kohdassa tarkoitettujen kestävien lentopolttoaineiden tonnilta lasketun vuosittaisen keskihinnan välinen erotus niiden polttoaineiden määrällä, joista on annettu harhaanjohtavat tai virheelliset tiedot.

Seuraamusmaksua määrättäessä on otettava huomioon rikkomisen luonne, kesto, toistuvuus ja vakavuus.

Energiaviraston on perusteltava seuraamusmaksua määrätessään menetelmä, jolla on määritetty lentopolttoaineen, kestävästä lentopolttoaineen ja synteettisen lentopolttoaineen hinta Euroopan unionin lentopolttoainemarkkinoilla. Menetelmän on perustuttava todennettaviin ja puolueettomiin perusteisiin, joihin kuuluu myös lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 13 artiklassa tarkoitettu viimeisin saatavilla oleva tekninen kertomus.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli kolme vuotta siitä, kun rikkomus tai lainlyönti on tapahtunut.

11 c §

Energiaviraston velvollisuus varmistaa puuttuvan lentopolttoaineen toimitus

Energiaviraston on varmistettava, että jokainen lentopolttoaineen toimittaja, jolle on kertynyt vaje lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 4 artiklassa säädetystä velvoitteesta, joka koskee kestävien lentopolttoaineiden ja synteettisten lentopolttoaineiden vähimmäisosuuksia tietyssä mainitun asetuksen 3 artiklan 23 kohdassa tarkoitettulla raportointijaksolla, toimittaa seuraavalla raportointikaudella markkinoille vajausta vastaavan polttoainemäärän ky-

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

seistä raportointikautta koskevan veloitteensa lisäksi. Menettelystä säädetään mainitun asetuksen 12 artiklan 8 kohdassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden täyttäminen ei vapauta lentopolttoaineen toimittajaa velvollisuudesta maksaa seuraamusmaksu.

11 d §

Eräät lentopolttoaineen toimittajan pyynnöt

Energiaviraston on käsiteltävä lentopolttoaineen toimittajan lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 11 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu pyyntö. Pyyntöä käsittelemistä säädetään mainitun lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 11 artiklan 8 kohdassa.

13 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ja Energiaviraston 3 a, 5, 11 a ja 12 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

14 b §

Seuraamusmaksujen ja virhemaksun täytäntöönpano

Edellä 11, 11 a ja 12 §:n nojalla maksettaviksi määrättyjen seuraamusmaksujen ja virhemaksujen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Edellä 1 momentissa tarkoitetut seuraamusmaksut ja virhemaksu vanhenevat viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentin 31 kohta, sellaisena kuin se on laissa 545/2024, ja
lisätään 1 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1183/2023, 23/2024, 36/2024 ja 545/2024, uusi 32 ja 33 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös:

- 31) kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 40 a §:ssä tarkoitettu kasvinsuojeluainevalvonnan seuraamusmaksu;
32) ilmailulain (864/2014) 151 a ja 151 b §:ssä tarkoitettut seuraamusmaksut;
33) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 11 ja 11 a §:ssä tarkoitettut seuraamusmaksut ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen toteutumista ja erityisesti joustomekanismin toteutumista unionin tasolla ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin, jotta joustomekanismi voi toteutua asetuksen tarkoittamassa laajuudessa.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2024 vp

Helsingissä 9.10.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas (osittain)
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Marko Asell sd
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleks Jäntti kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Martin Paasi kok
jäsen Pinja Perholehto sd
jäsen Anne Rintamäki ps
varajäsen Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker